Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Mihály!/Misi

Egy díj átadása mindig alkalom arra, hogy egy pillanatra megálljunk, és számba vegyük mindazt, amit az ünnepelt a közösségért, a kultúráért és a szakmáért tett. A Tamási Áron-díj esetében talán még ennél is többről van szó. Tamási Áron neve olyan értékeket hordoz, amelyek ma is érvényesek: a szülőföldhöz való hűséget, az anyanyelv és a kultúra iránti elkötelezettséget, az emberi tartást, valamint azt a felelősséget, amellyel saját közösségünk értékeit megőrizzük és továbbadjuk.

Ma egy olyan embert köszöntünk, akinek életútjában és munkásságában ezek az értékek természetesen és hitelesen vannak jelen.

Vargha Mihályt egyszerre ismerjük kiváló szobrászként és a Székely Nemzeti Múzeum igazgatójaként. Ez a két szerep első látásra talán különböző világokat jelent, valójában azonban szorosan összekapcsolódik bennük ugyanaz a gondolkodásmód: az értékteremtés, a kulturális örökség iránti felelősség és az a törekvés, hogy amit ránk bíztak, azt gazdagabban adjuk tovább. Misit az elmúlt négy évben igazgató kollégaként ismerhettem meg közelebbről, és ez idő alatt egy nyugodt, céltudatos, következetes, ugyanakkor rendkívül jó diplomáciai érzékkel rendelkező vezetőt ismertem meg benne.

Mihály vezetői munkájának egyik legnagyobb erőssége éppen az a kiegyensúlyozottság, amellyel különböző helyzeteket és érdekeket képes kezelni. Határozottan képviseli az általa vezetett intézmény érdekeit, ugyanakkor nyitott marad mások felé. Szoros kapcsolatokat ápol a magyarországi múzeumokkal és kulturális intézményekkel, miközben a romániai szakmai és kulturális közeggel is együttműködik. Székelyföldön ennek különös jelentősége van: kulturális intézményeinknek nemcsak értékeket kell őrizniük, hanem kapcsolatokat is kell teremteniük, párbeszédet kell folytatniuk, és hidakat kell építeniük különböző közösségek között.

Egy intézmény fejlődése azonban soha nem független attól az embertől, aki vezeti. Meggyőződésem, hogy egy vezető emberi értékrendje előbb-utóbb mindig tükröződik az általa vezetett intézmény arculatában és szakmai irányában. A Székely Nemzeti Múzeum esetében ezt különösen jól lehet látni. A képzőművészet természetesen mindig fontos helyet foglalt el az intézmény életében, de mellette a

múzeumi munka valamennyi területe fejlődni tudott: a történettudomány, a néprajz, a régészet, a műtárgyvédelem, a muzeológia és a tudományos kutatás egyaránt.

Mindez nemcsak kiállításokban mérhető. Tudományos publikációk, konferenciák, kutatások, szakmai együttműködések és kulturális programok sora mutatja azt a szemléletet, amely szerint a múzeum nem egyszerűen tárgyakat őriz, hanem tudást teremt és közvetít, közösséget épít, és kapcsolatot teremt múlt és jelen között.

Ennek a fejlődésnek egyik legfontosabb és leglátványosabb állomása a Székely Nemzeti Múzeum épületének átfogó felújítása volt. A 2019 és 2023 között megvalósult nagyszabású beruházás során nemcsak maga az épület újult meg, hanem jelentősen bővült a kiállítási tér, megújult a park, új közösségi és múzeumpedagógiai terek jöttek létre, és egy korszerűbb, nyitottabb múzeum képe rajzolódott ki. Ez egy olyan eredmény, amely túlmutat egy épület felújításán: az intézmény jövőjébe vetett bizalom és a hosszú távú gondolkodás kézzelfogható megnyilvánulása.

Ugyanezt a szemléletet mutatja az oltszemi Mikó-kastély új szerepének kialakítása is, amely új lehetőségeket teremt a múzeum számára. Az új terek új történetek, új kiállítások, új kutatások és új közönségek előtt nyitják meg a lehetőséget. Az elmúlt évek sikeres állandó és időszaki kiállításai pedig azt bizonyítják, hogy a Székely Nemzeti Múzeum nem csupán őrzi a múltat, hanem folyamatosan keresi annak mai megszólaltatásának lehetőségeit.

Mihály mindeközben nemcsak múzeumigazgató, hanem alkotó művész is. Szobrászként jelentős és gazdag életművet hozott létre, alkotásai hazai és külföldi gyűjteményekben, köztereken és kiállításokon egyaránt jelen vannak. Művészi pályáját rangos elismerések is fémjelzik, többek között az EMKE Szolnay Sándor-díja, a Pro Cultura Hungarica kitüntetés, a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje és a Samu Géza-díj. A Magyar Művészeti Akadémia tagjaként a kortárs magyar művészeti életnek is megbecsült alkotója.

Mindezek mellett számomra mégis talán az a legfontosabb, milyen ember van a tisztségek és az eredmények mögött. Mert Mihályt megismerve az ember nem elsősorban az igazgatót vagy a kitüntetett művészt érzékeli, hanem egy szerény, alázatos és segítőkész embert. Olyan valakit, aki a szakmai életben megszerzett

tekintélyét nem arra használja, hogy távolságot tartson másoktól, hanem arra, hogy segítsen, támogasson és kapcsolatot teremtsen.

Ezt különösen igazgató kollégaként tapasztalhattam meg. Amikor négy évvel ezelőtt magam is intézményvezető lettem, sok olyan helyzettel találkoztam, amelyben jól jött egy tapasztaltabb kolléga nyugodt véleménye és biztatása. Mihályhoz ezekkel a kérdésekkel mindig bizalommal fordulhattam. Meghallgatott, megosztotta a tapasztalatait, tanácsot adott, és ha kellett, egyszerűen csak segített más szemszögből látni egy-egy nehéz helyzetet. Soha nem éreztette velem, hogy amit éppen fontosnak vagy nehéznek érzek, az számára jelentéktelen lenne. Talán éppen ez az egyik legnagyobb értéke egy mentornak: nem veszi el tőlünk a problémáink súlyát, de segít abban, hogy megtaláljuk bennük a megoldáshoz vezető utat.

Számomra ez a fajta emberség teszi teljessé mindazt, amit Mihály szakmailag képvisel. Mert vezetőként egyszerre tud határozott és figyelmes lenni, képviselni saját intézménye érdekeit, miközben nyitott marad mások felé. És talán éppen ettől válik hitelessé az a munka, amelyet hosszú évek óta végez.

Ezért is érzem úgy, hogy a Tamási Áron-díj méltó helyre került. Nem egyszerűen egy sikeres művészt, nem csupán egy eredményes múzeumigazgatót ünneplünk ma, hanem egy olyan embert, akinek szakmai pályája, vezetői munkája és emberi magatartása egymást erősítik. Olyan embert, aki a kultúra szolgálatát nem pusztán feladatként, hanem felelősségként és hivatásként éli meg.

Kedves Mihály!

Számomra külön megtiszteltetés, hogy ma én köszönthetlek. Az elmúlt években nemcsak egy kiváló szakembert és művészt ismerhettem meg benned, hanem egy olyan kollégát és embert is, akire lehet számítani, akitől lehet tanulni, és akinek a jelenléte a szakmai közösséget is gazdagítja.

Azt kívánom neked, hogy maradjon meg benned az a nyugalom, alázat és kíváncsiság, amely eddig is végigkísérte a pályádat. Legyen még sok erőd és lehetőséged ahhoz, hogy alkotóként, múzeumigazgatóként és emberként is tovább gazdagítsd mindazt a közösséget, amelyhez egész pályádon hű maradtál.

Szívből gratulálok a Tamási Áron-díjhoz!